

גיליון מס' 410 פרשת מקץ
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה מוקדש לידידינו היקר
שיראה ברכה והצלחה
בכל הענינים

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

והנה שבע פרות אחרות עולות אחריהן מן היאור רעות מראה ודקות בשר (מא, א)
בין הארוסין לחתונה של רבנו, כתב רבנו כמה מכתבים לכלתו הרבנית הצדקנית ע"ה שהתגוררה בירושלים, בבית אביה מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, אחד מהן (מובא בספר בית אמי) עוסק בפרשתנו. מענין כי המכתב נושא את התאריך "יום חמישי פ' בהעלותך י' סיון פתח תקוה" אבל נסוב על פרשתנו 'מקץ'.

בתחילת המכתב דורש החתן בשלום הכלה ומשפחתה, "וכעת אכתב לך איזה הערה מה שחשבתי וכמדומה שזה נכון".

כאשר פרעה מתאר את חלומו הראשון עם הפרות הוא מזכיר "שבע פרות.. רעות מראה ודקות בשר", ואינו מזכיר דלות כלל, ואלו כשהוא מספר ליוסף כדי שיפתר לו, הוא מוסיף מעט (פסוק י"ט) ואומר שבע פרות... "דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר" (רקות ודקות הוא כפילות של אותו דבר אבל דלות בשר הוא תוספת). ועוד הערה: לאחר מכן יוסף פותר את החלום, הוא אומר (פסוק כ"ז) הוא משתמש באותן מילים שפרעה אמר בפעם הראשונה "שבע הפרות הרקות והרעות" ולא הזכיר דלות. וצריך להבין מה השנויים וההוספות האלה. ומישב רבנו במכתבו: ואפשר לומר, שבאמת פרעה לא חלם על פרות "דלות" אלא רק על פרות רעות ודקות, והוא הוסיף בכונה מעצמו דבר שלא חלם כדי לנסות את יוסף אם פתורו יהיה נכון ויפתור גם מה שלא חלם. אבל יוסף ידע האמת ברוח הקודש, שפרעה לא ראה דלות, ולכן בפתרון החלום הזכיר רק רקות ורעות, כמו שראה פרעה, ובזה מיושבים כל הפסוקים.

את מכתבו מסיים: והנני דו"ש ושלום אביך הגאון שליט"א וכל המשפחה, חיים.

(שבענו מטובך)

מנותר קנקנים

ישנה אימרה הרווחת, כי שמן הנותר ממה שהדליקו בו נר חנוכה הוא סגולה גדולה לרפואה, ובפרט למי שחלה ברגלו בחולי הנקרא 'שושנה', ורמזו את הדבר ממילות הפיוט של מעוז צור 'מנותר קנקנים, נעשה נס לשושנים'. ורבינו אמר כי אכן הסגולה כתובה בספרי חסידות, אבל אסור לעשות כן, כי הלא את הנותר מן השמן שהדליקו בו יש לשרוף באש כי אסור להשתמש בו לדבר חולין, ורק כאשר התנו מראש, מותר להשתמש בו לשאר צרכים, אכן, העיר רבינו, שמן כזה שהתנו עליו אינו נחשב 'מותר קנקנים'...

ולמעשה, כשביקשו מרבינו רשות לקחת מה שנשאר מבקבוק השמן שהדליק בו, אמר שקדושה אין בזה ומותר להשתמש בזה, אבל שידעו שיתכן גם שהסגולה לא תועיל...

פנינים על הפרשה

חידוש מיוחד מגנזי מרן רבינו שליט"א
שאמר לפני כארבעים שנה
כפי שקבלנו מחתנו
הגאון הגדול רבי יצחק קולדצקי שליט"א

וקחו מזמרת הארץ וכו' מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים (מג, יא)

מבואר בפסוקים שיעקב אבינו נתרצה לבסוף לשלוח את בנימין על מנת שיקחו מזמרת הארץ מעט צרי ומעט דבש נכאת ולוט בטנים ושקדים, וביאר רבינו שיעקב אבינו לימד את בניו, שכאשר זקוקים לישועות צריך להתחזק בברכות בכוונה וכדכתיב "מזמרת הארץ" כלומר לזמר ולברך להקב"ה, והנה צרי הוא ציפורן שמברכים עליו בורא מיני בשמים ודבש ברכתו שהכל, נכאת הוא שעווה ומברכים עליו במוצאי שבת בורא מאורי האש, ולוט מבואר במסכת ברכות הרואה אשתו של לוט מברך ברוך זוכר הצדיקים שהקב"ה זכר את אברהם והציל את לוט, בטנים מברך האדמה ושקדים מברך העץ, וכאשר תעשו חיזוק בברכות בכוונה מובטח לכם שהקב"ה יתן לכם רחמים לפני האיש, וכך היה שבמסע זו של השבטים באה הישועה, ומעשה אבות סימן לבנים שבעת צרה להתחזק בברכות בכוונה ועי"ז הקב"ה יברך ויושיע את עמו ישראל.

וידוע שהחפץ חיים כתב בספר מחנה ישראל שהגלות שלנו הוא גלות יוסף ואם כן יש לנו הוראה מיעקב אבינו להתחזק בברכות ועי"ז נזכה לגאולה השלימה אכ"ר.

יפה מראה

בתמונה: רבינו מברך בקבוקי שמן קטנים שחולקו ע"י הגאון הרב פריינד ראש מוסדות בית אבא בק"ס (בתמונה), בדינר מיוחד שערך לתורמי המוסדות.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

בימים אלו ראה אור הספר הנפלא 'נפשי חמדה', מאמרי דעת ורוממות מהגאון הגדול רבי שלמה קניבסקי שליט"א, בנו יקירו של רבינו מרן שר התורה שליט"א, מאשר הגיד לפני סגל תלמידים מקשיבים בישיבות הקדושות 'קרית מלך' ו'תפארת ציון' שבראשותו, ואשר אצורות בלבבו של מרן שליט"א, נשיא הישיבות. לתועלת הרבים יצאנו ללקט שביבי אור מן הספר החדש, מאשר מסר בשם רבן של ישראל שליט"א, והמעט יעיד על הכלל.

לימוד מהרש"א

ה'חזון איש' כבר התבטא, כי "מיום שעזבו את לימוד המהרש"א – עזבו את לימוד הפשט!". ואכן, אבי מורי שליט"א סיפר לי לא פעם, שהסטייפלער היה אומר שלימוד המהרש"א יכול להוות מבחן עבור האדם, בכדי לברר עם עצמו האם הוא למד את הסוגיה כמו שצריך, עם רש"י ותוספות... אם הוא מצליח להבין את דברי המהרש"א בקלות – כפי הנראה הוא למד את הסוגיה היטב והבין אותה על בוריה. אולם אם הוא מתקשה בהבנת דברי המהרש"א – אין טעם להתאמץ... יש לחזור וללמוד שוב את הגמרא, הרש"י או דברי התוספות עליהם נסובים דברי המהרש"א, שכן הדבר מעיד על חיסרון בהבנת הסוגיה עצמה! כאשר הסוגיה ברורה היטב – אין כל אפשרות שלא להבין את דברי המהרש"א באופן מלא!

איזה פירוש לתפילה הוא הנכון?

כל אחד יכול למצוא ספרים רבים המבארים את נוסח התפילה בצורה כזו או אחרת אשר תתיישב על ליבו. אין אנו יודעים איזה מהפירושים מכוון אל האמת, וזה גם לא משנה... הדבר החשוב מבחינתנו הוא, שאנו נבין למה אנו מתכוונים כאשר אנו מוציאים את המילים מפינו! ואכן, אבי מורי שליט"א השיב פעם לאברך ששאלו מהו הפירוש האמיתי בתפילת שמונה עשרה מבין שלל הפירושים, כי "דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד"... כלומר: אין פירוש אחד אמיתי... כל מי שמתפלל מתוך הבנה של המילים על פי הפירוש שהוא מתכוון אליו, הפירוש שמתיישב על ליבו שלו – יוצא ידי חובה ותפילתו מקובלת!

דברים בטלים

אבי מורי שליט"א סיפר לי פעם בשם הגה"צ ר' דב יפה זצ"ל, ששאל פעם את מרן ה'חזון איש': "כמה זמן מותר 'להתבטל' באמצע הסדר?". כלומר: אם בחר מרגיש צורך 'להתאוורר' או 'להשתחרר' בעיצומו של סדר הלימוד, כמה זמן יכול הוא להקדיש לכך? מרן ה'חזון איש', לא השיב תשובה ברורה על שאלה זו. הוא רק אמר בקיצור: "עד שאתה מרגיש שזה מוגזם!". כלומר: אלו דברים שאין להם שיעור... כל אחד ואחד, יודע ומכיר את עצמו... כל אחד ואחד, יודע מרת נפשו... כל אחד ואחד יכול להעריך את הצרכים שלו... אבל דבר אחד בוודאי צריך: שהדברים יעשו מתוך חשבון! מתוך הכרה! מתוך מחשבה ומודעות! שהזמן לא 'ברח' בין האצבעות, אלא יהיה מחושב ומתוכנן היטב!

אמונה תמימה ופשוטה

אנו לא מתכוונים לנסות לחקור ולהבין. אנו לא מתכוונים לשאול שאלות ולהיכנס אל המערה החשוכה הזו, בו בזמן שאין כל ערובה שנצא ממנה בשלום. אנו מתבצרים ומתגוננים מאחורי מגן האמונה התמימה והפשוטה בצור תמים דעים. כשאבי מורי שליט"א ראה אותי פעם פותח את ספר "מורה נבוכים", הוא ניגש אלי וסגר את הספר מיד... "זה לא בשביל הגיל שלך!" הוא חרץ.

ענוה

שמעתי מאבי מורי שליט"א בשם ה'סטייפלער', שאמר כי בתקופתו של הפרי מגדים היו שני אחרונים שחיברו ספרי הלכה בולטים: האחד – הינו הפרי מגדים, ואילו את שמו של השני – לא רצה ה'סטייפלער' להזכיר, ומיד נבין גם מדוע. כך או כך, הפרי מגדים – אינו פוסק אף פעם את דבריו באופן חד משמעי. הוא מעלה צדדים לכאן ולכאן, הוא משאיר ב'צריך עיון', הוא מפנה לעיין בסוגיות שונות, אך אינו מכריע כך או אחרת. גם בהקדמתו – הוא מציין כי אין לסמוך על דבריו הלכה למעשה, שהרי לא היה אלא מלמד תינוקות... כך הוא תפס את עצמו, בענוותנותו הרבה. לעומתו, ה'אחרון' האחר – חיבר אף הוא חיבור הלכתי, כאשר הוא מציין בהקדמתו לספרו כי ניתן לסמוך עליו הלכה למעשה, שכן בדק וחקר ודרש היטב את הדברים, בדרם וטחנם עד דק, וקים לו שכן ההלכה בבירור.

והנה, ראה זה פלא: ספרו של הפרי מגדים – התקבל עד לימינו אנו כאחד הבולטים שבין ספרי ההלכה למעשה, כאשר הכרעותיו מהוות סוף פסוק בנושאים רבים מספור. ולעומתו, ה'אחרון' האחר, אשר סבר כי ניתן להסתמך על דבריו הלכה למעשה – כמעט נשכח מלב, ולא מצינו שפסקיו התקבלו למעשה כלל...

קנאה

זכורני, שהגעתי פעם אל ה'סטייפלער', וביקשתי ברכה עבור חולה שסבל מלחץ דם גבוה. ה'סטייפלער' הביט בי ואמר: "לחץ דם גבוה? אני לא יודע מה זה... פעם ידעו, שמי שיש לו חום – הוא חולה, ומי שאין לו חום – הוא בריא... אבל היום? לוקחים סמרטוט, קושרים מסביב ליד, לוחצים פה ושם, והופכים אנשים בריאים לחולים..."

כלומר: פעם – לא היו כל אותן מחלות שהיום סובל מהן המין האנושי. הסיבה לכך, אינה משום שהבריות נהיו חלשות יותר, או שהמחלות נהיו חזקות יותר... הסיבה לכך, הינה משום שכיום הגינה מגיעה לשיאים חדשים, שמרקיבים עצמות כאן בעולם הזה! כמובן... את הקנאה – לא המציאו בימינו אנו... היא היתה כאן מאז ומעולם! אולם בכל זאת... בימינו, ישנם מושגים חדשים בקנאה... הרי זה מבהיל ממש: אנשים עסוקים מבוקר עד לילה בהתבוננות סביבם, בסקירה מדוקדקת של כל מה שיש לזולתם, ובניסיון להשיג את כל מה שעניינם רואות! כלום יש מקום להתפלא על כך שאנשים סובלים מאולקוס ומלחץ דם גבוה? הרי המתח התמידי הזה – יכול לכלות את הגוף ואת הנפש! רקב עצמות קנאה – כפשוטם של דברים ממש!

המשלוח חינם להזמנות : 053-3145900

ניתן להזמין ולקבל דרך נציגי הקובץ גליונות ברחבי הארץ

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-1586 שלוחה-

קהילות 073-2757000-4310 שלוחה-